

Разом з тим, дозволи являються складовим елементом дозвільної системи, яка у спеціальній літературі розглядається як організаційно-правова діяльність, що здійснюється державою з метою забезпечення своїх економічних і соціально-політичних інтересів, для створення необхідних умов нормальної діяльності державних і громадських організацій, дотримання законності, охорони власності і забезпечення громадської безпеки.

На нашу думку, під дозволом, що надається Державною прикордонною службою України слід розуміти правову форму публічного адміністрування, яка видається у результаті врегульованої нормативно-правовими актами діяльності уповноваженого суб'єкта, котра виникає на підставі реалізації суб'єктивного права фізичної чи юридичної особи з метою отримання документу дозвільного характеру завдяки якому реалізується приватний інтерес.

Державна прикордонна служба України через відповідні органи також здійснює дозвільну діяльність, яка проявляється у видачі дозволів на: здійснення польотів усіх типів повітряних суден та інших видів діяльності у межах зони з особливим режимом використання повітряного простору, крім її частини, що межує із забороненою зоною; геологічні, дорожні та інші дослідження, гідротехнічні, землевпорядні, меліоративні та інші роботи, пов'язані із зміною водного режиму прикордонних річок, озер та інших водойм, відео-, кіно- та фотознімання місцевості, туристичні подорожі і стрибки з усіх видів парашутів у межах прикордонної смуги; розміщення в зоні митного контролю в межах пункту пропуску через державний кордон споруд та об'єктів інфраструктури, що належать іншим органам державної влади, які здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України; відкриття магазинів безмитної торгівлі, розташованих у відкритих для міжнародного сполучення пунктах пропуску на митному кордоні України, в інших зонах митного контролю; щодо вильоту і посадки повітряних суден з аеропортів (аеродромів), у яких відсутні пункти пропуску через державний кордон України.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ НОРМИ В АДМІНІСТРАТИВНО-ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Куценко Станіслав Ігорович, аспірант Інституту держави і права ім. В.М.Корецького

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Нагребельний В.П.

Інтеграція українського законодавства до європейської правової системи вимагає приведення процесуальних норм до зрозумілих стандартів, доступних громадянам України. Передбачені процесуальним законодавством норми права регулюють процесуальні дії всіх учасників процесу незалежно від їх правового становища. Основна функція процесуальних норм полягає в тому, щоб створити атмосферу найбільшого сприяння безпосередньо зацікавленим учасникам, перш за все – пересічним українцям. Щодо учасників – організаторів процесу, тобто суб'єктів, що виконують свої службові функції, призначення норм процесуального права полягає в забезпеченні оптимальності дій та ефективності отримання юридичних результатів.

В цьому контексті нам, у першу чергу, потрібно розглянути, що під собою розуміє поняття «провадження».

На думку колективу авторів Кузьменко О. В. та Гуржій Т. О., провадження – це вид процесу, а процес в свою чергу є сукупністю проваджень. При цьому: якщо процес – це поняття широке, яке охоплює юридично значущу діяльність публічної адміністрації, то провадження – це

вже діяльність, пов'язана з вирішенням певної, порівняно вузької групи однорідних справ [1, с. 129].

Авер'янов В. Б., розглядаючи зазначене питання, прийшов до висновку, що доцільним виглядає варіант з виокремленням у структурі адміністративно-процесуального права двох відносно самостійних інститутів права: інституту так званого «позитивного» адміністративного процесу – адміністративні правозабезпечувальні і правозахисні провадження, які охоплюють процедури розгляду заяв і скарг приватних осіб, в тому числі надання їм різноманітних адміністративних послуг [2, с. 283-285].

Беручи до уваги вищезазначену позицію автора, можна сказати, що адміністративне правозабезпечувальне, або ж адміністративно-забезпечувальне провадження виступає інститутом так званого «позитивного» адміністративного процесу. Дане провадження покликане забезпечувати можливість участі громадян України в управлінні державними та громадськими справами, впливати на роботу органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, для відстоювання своїх прав і законних інтересів. Одним із засобів реалізації зазначених можливостей є конституційне право громадян подавати до органів публічної адміністрації індивідуальні та колективні звернення [3, ст. 40]. Сюди також потрібно віднести конституційне право громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування [3, ч. 1 ст.39].

В даному випадку, вищевказані конституційні права виступають нормами матеріального права, і для того аби вони були реалізовані на практиці у певній правовій формі, потрібно, щоб у дію вступили норми процесуального права. Саме завдяки даним нормам (хоча вони і є другорядними по відношенню до матеріальних) громадяни мають можливість законним шляхом на практиці реалізовувати надані їм конституційні та законні права, дотримуючись при цьому обов'язків (в ідеалі).

Повертаючись до конституційного права громадян на звернення, потрібно відмітити, що відповідно до абзацу першого ст. 3 ЗУ «Про звернення громадян» під зверненням громадян слід розуміти викладенні в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги [4, ст. 3].

Відповідні звернення стосуються найрізноманітніших аспектів суспільного життя, але всі вони мають спільну мету – привернути увагу публічної адміністрації до вирішення конкретної соціальної або приватної проблеми, пов'язаної з реалізацією громадянських прав та інтересів.

Діяльність органів публічної адміністрації з реалізації встановленого порядку розгляду адресованих їм звернень громадян становить зміст відповідного адміністративного провадження, яке покликане забезпечити здійснення такої реалізації. Адміністративно-забезпечувальне провадження у сфері розгляду звернень громадян і повідомлення громадян про проведення мирних зборів, що здійснюється завдяки діяльності зазначених вище органів, реалізується через приведення в дію норм процесуального права.

Так, відповідно до ст. 14 ЗУ «Про звернення громадян» органи державної влади і місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи зобов'язані розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду.

Пропозиції (зауваження) Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, інвалідів Великої Вітчизняної війни розглядаються

першими керівниками державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій особисто [4, ст. 14]. Дана норма вказаного закону виступає процесуальною нормою по відношенню до конституційно закріпленого права громадян на звернення, тому що дана норма зобов'язує відповідного суб'єкта (суб'єктів) реагувати на відповідні звернення і давати на них обґрунтовану відповідь у зазначенні терміни.

Здебільшого, розгляд відповідних заяв та скарг відбувається за загальними правилами провадження. Потрібно наголосити, що ефективна реалізація права громадянина на звернення неможлива без чіткої нормативної регламентації процесуального порядку розгляду скарг, заяв і пропозицій. Тому, на сьогодні, загальні питання провадження з розгляду звернень громадян регулюються Кодексом адміністративного судочинства України, ЗУ «Про звернення громадян». Своєю подальшою конкретизацією вони знаходять у підзаконних нормативних актах Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади.

Деяко складніша ситуація із адміністративно-забезпечувальними провадженнями у сфері реалізації громадянами свого конституційного права на мирні зібрання. Хоча й порядок сповіщення про проведення відповідного мирного зібрання здійснюється за загальними правилами, проте більш складнішим є процес розгляду даного повідомлення уповноваженими на це суб'єктами. Це пояснюється тим фактом, що на сьогоднішній день в нашій країні відсутній нормативно-правовий акт по врегулюванню даної сфери відносин. Тобто, відсутність відповідних процесуальних норм ускладнюють, або ж взагалі унеможливають реалізацію конституційного права.

Звідси, ми бачимо, що питання про роль процесуальних норм в адміністративно-забезпечувальних провадженнях є дуже важливим і доволі непростим. Оскільки, процесуальна норма однієї галузі права дуже часто забезпечує реалізацію декількох норм матеріального права із різних галузей, вона не у всіх випадках має змогу повно та всебічно здійснити забезпечення тієї чи іншої матеріальної норми.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: Підручник / за ред. О. В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007.
2. Авер'янов В.Б. Забезпечення прав людини у сфері виконавчої влади / В.Б. Авер'янов // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. Ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – Т.ІІ. Права людини у контексті поліцейської діяльності.
3. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)
4. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИМИ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ

Марчук Макар Петрович, ад'юнкт кафедри адміністративного права і процесу НАВС

Сектор державного телебачення і радіомовлення (чи прямо чи у формі різних публічно-правових структур) існував та продовжує існувати у більшості правових, економічно і технічно розвинутих країнах світу (в тому числі в Англії, Франції, ФРН, Італії, в усіх країнах СНД тощо) [1, с. 172].

Цей фактор обумовлений ще й тим, що в демократичному суспільстві вважається цілком природним прагнення влади (і загалом, і окремих її гілок, спеціально створених структур) законним шляхом впливати на ЗМІ (особливо, аудіовізуальні) з метою використання їх можливостей для